
Werkvertaling

Pijn lijkt de meest felle tegenstander van de deugd te zijn; het richt zijn vurige pijlen op de deugd en het dreigt onze standvastigheid, onze moed en ons geduld te ondermijnen. Zal de deugd dan voor pijn wijken? Zal het gelukkige leven van de wijze en standvastige man hiervoor wijken? (...) Spartaanse jongens klagen niet wanneer hun lichaam wordt verminkt door pijnlijke slagen; ik heb met mijn eigen ogen groepen jongeren in Sparta zien vechten met een onvoorstelbaar doorzettingsvermogen; ze gebruikten hun vuisten en voeten en nagels en zelfs tanden, en gaven nog eerder de geest dan dat ze hun verlies toegaven.

Welke barbaarse streek is er nu ruwer en wilder dan India? En toch brengen daar, ten eerste, de mannen die als wijzen beschouwd worden hun leven naakt door en trotseren zij zonder pijn de sneeuwstormen en de strenge winterkou van de Kaukasus, en verbranden zichzelf zonder morren wanneer ze zich in het vuur werpen. De vrouwen in India, aan de andere kant, wedijveren met elkaar om te beslissen van wie de echtgenoot het meeste heeft gehouden nadat die overleden is; mannen hebben er immers gebruikelijk meer dan één vrouw. Zij die de bovenhand haalt heeft het geluk haar echtgenoot te vergezellen op de brandstapel onder begeleiding van haar familie; de verliezer druipt bedroefd af. Nooit zou de gewoonte de natuur kunnen overwinnen: de natuur is immers altijd onoverwonnen. Wij daarentegen hebben onze ziel bedorven met ons beschermd leventje, onze luxe en gemakzucht, onze luiheid en passiviteit; wij hebben onze ziel gesloopt en verzwakt met onze valse overtuigingen en slechte gewoontes. Wie kent er niet de gewoontes van de Egyptenaren? Hun geest is doordrongen van perverse dwaalideeën: ze zouden zich nog eerder bij de beul aanmelden dan dat ze ooit een ibis, een slang, een kat, een hond of een krokodil geweld zouden aandoen; en zelfs als ze iets dergelijks per ongeluk zouden doen, zouden ze geen enkele straf uit de weg gaan. (...) En dan ga ik nog voorbij aan wat mannen vol ambitie wel niet ondergaan om aanzien te verwerven, net zoals eierzuchtige mannen die uit zijn op roem en verliefde mannen die branden van verlangen. Het leven is vol van zulke voorbeelden.